

E - BULLETIN

SLOVENSKÝ INŠTITÚT V PRAHE

Máj 2024 | Výstava HEROINES: MOJA OSOBNÁ ŽENSKÁ HRDINKA, Lucia Dovičáková: About Last Year.

LITERATÚRA

ROK LITERATÚRY A TANEČNÉHO UMENIA

FOKUS NA SÚČASNÚ SLOVENSKÚ LITERATÚRU - celoročný cyklus prezentácie kníh finalistov literárnej ceny Anasoft litera

VERONIKA ŠIKULOVÁ – *LÍŠTIČKY MAJÚ RADY TEPLO*

Host': Veronika Šikulová

Moderuje: Jakub Pavlovský

22. 5. 2024 o 19:00 | 1. Podzemní antikvariát, Hybernská 22, Praha 1

Celoročný literárny cyklus Fokus na súčasnú slovenskú literatúru, ktorý usporadúva Slovenský inštitút v Prahe v spolupráci so Slovenským literárnym centrom, prinesie v máji stretnutie s prozaičkou, esejistkou, autorkou literatúry faktu aj kníh pre deti a mládež Veronikou Šikulovou. Do Prahy zavíta v rámci série autorských čítaní finalistiek a finalistov prestížneho literárneho ocenenia Anasoft litera 2023, na ktoré bola nominovaná za zbierku *Líštičky majú rady teplo*.

Líštičky majú rady teplo je čosi ako opera, v ktorej sa všetky dejstvá odohrávajú na javisku súčasne. Zbierka poviedok, v ktorej autorka rozpráva príbehy vlastnej rodiny, ale aj nových doteraz neznámych postáv, odráža tiež jej silný vzťah k prírode.

Obálka knihy *Líštičky majú rady teplo* a autorka Veronika Šikulová | Foto: SLC a Peter Frolo

Veronika Šikulová o svojej knihe hovorí:

„Chcela som do nej, podobne ako to býva, ale nemusí byť, v hudbe, prevteliť svoju lásku k stále sa obnovujúcej prírode, v ktorej je ľudský, ale aj zvierací či rastlinný tvor iba dočasnou, hoci dosť podstatnou súčasťou. Pri jej písaní som cítila radosť, a tak by jej jednotlivé árie či prehovory či poviedky mohli zaujať hravosťou, vtipom, divokosťou, zamilovanosťou, smútkom, čiže životom...“

Veronika Šikulová (*1967) po absolvovaní gymnázia v Modre vyštudovala žurnalistiku na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Pôsobila ako novinárka a popritom sa venovala písaniu próz. Prvé prózy publikovala v literárnej prílohe denníka Smena, v literárnych časopisoch *Romboid*, *Slovenské pohľady* a v zborníku mladých autorov *Druhý dych* (1985). Knižne debutovala roku 1997 zbierkou próz *Odtiene*, za ktorú získala Cenu Ivana Kraska.

V roku 1999 získala Cenu Slovenských pohľadov, v roku 2009 Cenu Bibliotéky a Prémium Literárneho fondu za dielo *Domček jedným ťahom*. Držiteľkou Prémie Literárneho fondu sa stala opäť v rokoch 2011 za prózu *Miesta v sieti* a 2014 za prózu *Medzerový plod*. Je štvornásobnou finalistkou ceny Anasoft litera (2010, 2012, 2015, 2023). Za *Medzerový plod* získala ocenenie Anasoft litera 2015 a Krištáľové krídlo 2015 v kategórii publicistika a literatúra.

V súčasnosti pracuje v Malokarpatskej knižnici v Pezinku. Pravidelne píše fejtóny do denníka Pravda a časopisu Miau. Žije a tvorí v Modre.

Pripravili:

Slovenský inštitút v Prahe v spolupráci so Slovenským literárnym centrom,
1. Podzemným antikvariátom a časopisom TVAR.

SVET KNIHY 2024

Prezentácia slovenskej tvorby na populárnom knižnom veľtrhu a literárnom festivale Svet knihy Praha.

23. - 26. 5. 2024 | Výstavište Praha Holešovice

Literárne kauzy – Kateřina Tučková (*Bílá voda*) a Nicol Hochholczerová (*Táto izba sa nedá zjesť*)

Moderátor: Dado Nagy

24. 5. 2024 o 14:00 | Výstaviště Holešovice, sál Václava Havla

Foto: SLC

Ako reaguje verejnosť na knihy o citlivých témach? Knižné kauzy síce pomáhajú predaju, ale ako prežívajú autorky a autori expresívne reakcie na ich literárne diela?

Týmto otázkam bude venovaná spoločná česko-slovenská diskusia dvoch výrazných autoriek o citlivých témach a utajovaných ženských traumách, ktoré vzbudili značný mediálny aj čitateľský ohlas v kontexte ich kníh *Bílá Voda* a *Táto izba sa nedá zjesť* (český preklad Irena Steinerová).

Podujatie pripravilo Slovenské literárne centrum v spolupráci s Nakladateľstvom Host a Slovenským inštitútom v Prahe.

Nicol Hochholczerová | Foto: SLC

Nicol Hochholczerová (*1999) pochádza z Rimavskej Soboty a je absolventkou katedry grafiky Akadémie umení v Banskej Bystrici. Novela *Táto izba sa nedá zjesť* je jej knižným debutom, ktorý je preložený do maďarčiny, srbčiny, poľštiny, češtiny, bulharčiny, ukrajinčiny, a pripravuje sa preklad aj do macedónčiny, nemčiny a angličtiny. Režisérka Barbora Berezňáková pracuje na jeho filmovom spracovaní a dielo bolo už viackrát zdramatizované – v Mestskom divadle Žilina, v českom Divadle Kam jdeš? Aj študentmi herectva VŠMU v Bratislave.

Nicol Hochholczerová získala ocenenia za prozaickú tvorbu v literárnych súťažiach Poviedka, Medziriadky, Literárny Kežmarok, Kukučínova Revúca a za knižnú ilustráciu v súťaži Najkrajšie knihy Slovenska. Jej debut *Táto izba sa nedá zjesť* popisuje zneužívanie dievčaťa zo strany učiteľa na základnej škole. Dospievajúce dvanásťročné dievča a muž, ktorý má päťdesiat, sa zapletajú do vzťahového kolotoča, z ktorého s tak celkom nedá vystúpiť.

Knihu autorka už v roku 2022 predstavila českému publiku v diskusii s vydavateľom Kolomanom Kertészom Bagalom v rámci cyklu Slovenského inštitútu v Prahe s názvom Fokus na súčasnú slovenskú literatúru.

Utópia v Leninovej záhrade alebo Československá komúna Interhelpo (Lukáš Onderčanin)

Moderátor: Dado Nagy

25. 5. 2024 o 14:00 | Výstavišťa Holešovice, stánok Slovenského literárneho centra KB 304

Prezentácia českého prekladu debutu slovenského novinára Lukáša Onderčanina, ktorý v dokumentárnom románe mapuje históriu družstva Interhelpo, ktoré vzniklo v Kirgizsku na pomoc pri budovaní Sovietskeho zväzu. Autor prostredníctvom príbehov konkrétnych ľudí skladá mozaiku existencie československej komúny v strednej Ázii medzi rokmi 1925 a 1945. Autorom českého prekladu je Miroslav Zelinský.

Podujatie pripravilo Slovenské literárne centrum v spolupráci s Vydavateľstvom Absynt a Slovenským inštitútom v Prahe.

Lukáš Onderčanin | Foto SME, Jozef Jakubčo

Lukáš Onderčanin (*1990) je slovenský novinár. Od roku 2014 pracuje v denníku SME ako zahraničnopolitický redaktor. Narodil sa na Morave, no vyrastal pod Nízkymi Tatrami. Vyštudoval žurnalistiku na Univerzite Komenského v Bratislave, študoval aj na Varšavskej univerzite v Poľsku. Bol editorom internetového magazínu MONO.sk a je tiež šéfredaktorom štvrťročníka Príbehy 20. storočia, ktorý vydáva občianske združenie Post Bellum. Trikrát bol nominovaný na Novinársku cenu, nomináciu premenil na ocenenie v roku 2021, kedy sa mu podarilo získať Cenu otvorenej spoločnosti za reportáž o slobode médií v Maďarsku.

Historický dokumentárny román *Utópia v Leninovej záhrade: Československá komúna Interhelpo* je jeho knižným debutom.

Svet knihy je knižný veľtrh, ktorého cieľom je propagovať českú aj zahraničnú knižnú produkciu. Každoročne dáva priestor na prezentáciu viac ako štyrom stovkám vystavovateľov z viac ako tridsiatich krajín. Veľtrh sprevádza literárny festival, ktorý prináša diskusné fóra, odborné semináre, konferencie, prezentácie nakladateľstiev, autorské čítania a stretnutia s autormi aj odborníkmi na literatúru.

Súčasný 29. ročník pražského festivalu sa uskutoční v dňoch **23. – 26. 5. 2024** na Výstavisku Holešovice a vzhľadom na sté výročie úmrtia Franza Kafku sa dramaturgicky zameria predovšetkým na literatúru po nemecky píšucich autorov. Mottom tohto roku je Kafkov citát „Kniha musí byť sekerou na zamrznuté more v nás.“

Viac informácií o festivale nájdete na tomto [odkaze](#).

SCÉNICKÉ UMENIE

HOSŤOVANIA NITRIANSKEHO DIVADLA ANDREJA BAGARA V PRAHE

Slovenský inštitút pokračuje v cykle prezentácie slovenských profesionálnych divadiel v Prahe s viacerými inscenáciami. Po prezentácii bratislavského Divadla Aréna (2021), Slovenského národného divadla (2022), martinského Slovenského komorného divadla (2023) je to tentoraz nitrianske Divadlo Andreja Bagara s tromi inscenáciami.

POMLČKA

Javisková reflexia o súrodeneckom vzťahu Čechov a Slovákov v kontexte rozpadu Československa, ktorá vznikla z iniciatívy Slovenského inštitútu v Prahe v koprodukcii Divadla Andreja Bagara a Horáckeho divadla Jihlava.

9. 5. 2024 o 10:00 a 19:00 | Divadlo Archa, Na Poříčí 1047/26, Praha 1

Scénická esej o rozdelení, o rozhodnutí z pozície moci, o bytostnom nezmierení sa s týmto rozhodnutím, o požiari v jednej duši a v jednej záhrade, o puknutom srdci a nezmyselnosti hraníc.

Dvaja iluzionisti, kabaretiéri či terapeuti nás v priestore pripomínajúcom televíznu show alebo neurónovú sieť ľudského mozgu privedú do stavu hypnózy. Prebudia našu kolektívnu československú pamäť, z ktorej sa vynárajú spomienky, krivdy či výčitky, ale aj vízie a výzvy do budúcnosti.

Československé vtipy a hity, boje o pomlčku, slovenské medvede a české rybníky, slovenské televízne pondelky a české komédie. Rozhovory, citácie z novín, odborných publikácií a reportáží zaznamenávajú malé dejiny jednotlivcov a rodín na pozadí historických udalostí, dokumentujú rozdelenie Československa z pohľadu obyčajných ľudí, skúmajú postoje a názory, konfrontujú vzájomné malicherné spory. Kto z nás je racionálnejší a kto zasnívanejší? Kto temperamentnejší a kto poriadkumilovnejší? Kto ukecanejší a kto ľahostajnejší? Kto je starší a kto mladší brat?

Foto: DAB

Autorstvo: Tereza Krčálová, Romana Štorková Maliti, Iveta Ditte Jurčová, Slavka Cíváňová
Réžia: Iveta Ditte Jurčová
Kostýmy: Markéta Plachá
Dramaturgia: Slavka Cíváňová, Barbora Jandová
Scéna: Markéta Plachá
Hudba: Michal Paľko
Autor fotografií: Robert Tappert
Svetelný dizajn: František Fabian
Pohybová spolupráca: Tom Rychetský, Denisa Musilová
Námet: L'ubica Krénová
Výskum: Romana Štorková Maliti, Tereza Krčálová
Účinkujú: Zdeněk Stejskal, Ivana Kubáčková, Otto Culka, Kristýna Nováková, Šárka Býčková, Vladena Škorvagová

Po predstavení v termíne 9. mája 2024 o 19:00 bude nasledovať diskusia o témach, míľnikoch a udalostiach, ktoré môžu pomôcť lepšie porozumieť histórii aj súčasnej situácii. Diskusiu bude moderovať Ondrej Šebestík (Radio Wave), diskutovať budú Sandra Polovková (riaditeľka Post Bellum), Mikuláš Kroupa (riaditeľ Post Bellum) a Michal Stehlík (riaditeľ Pamätníku národného písomníctva – Múzea literatúry).

Vstupenky nájdete na tomto [odkaze](#).

ZLATÁ LÝRA

Priamy prenos zo známeho medzinárodného festivalu populárnej a tanečnej piesne Bratislavská lýra 1966 – 1989 na javisku Divadla Hybernia.

10. 5. 2024 o 19:00 | Divadlo Hybernia, Náměstí Republiky 3/4, Praha 1

Podujatie sa koná pri príležitosti 20. výročia spoločného vstupu Slovenskej republiky a Českej republiky do európskej únie.

Známe tváre. Populárne piesne. Dotyk so západom, letmý bozk kapitalizmu, flirt so showbiznisom aj závan slobody. Taký bol hudobný festival Bratislavská lýra, ktorý sa za takmer tri desaťročia svojho trvania stal kultovým podujatím.

Výpravná hudobná inscenácia *Zlatá lýra*, ktorá vznikla pre Divadlo Andreja Bagara v Nitre, poodhaľuje zákulisie a predstavuje Bratislavskú lýru ako fenomén doby, bez nostalgie a idealizácie, zato s nadhľadom, humorom a pomenovaním defektov bývalého režimu, ktorý túto mimoriadne sledovanú a obľúbenú udalosť prezentoval ako výkladnú skriňu progresu československej populárnej hudby a kultúry socialistického Československa.

Lýra za jedinú noc stvorila z interpretov hviezdy a z piesní hity, no rovnako jeden nevhodný verš z jej pódia zapríčinil zákaz tvorby a verejného vystupovania, dokázal zničiť kariéru a životy interpretov a ich rodín.

Foto: Bára Podola, DAB Nitra

Zlatá lýra je z veľkej časti koncertná inscenácia so živou kapelou a hercami, ktorí stvárňujú známe osobnosti, ktoré sa skutočne predstavili na Bratislavskej lýre a ktoré si ľudia pamätajú z priamych prenosov. Spoločne naživo odohrajú a zaspievajú vyše dvadsať kultových piesní.

Tvorcovia pracujú s konceptom živého prenosu s dokumentárnymi prvkami a prostredníctvom postáv, akými sú napríklad Karel Gott, Waldemar Matuška, Eva Pilarová, Marta Kubišová, Helena Vondráčková, Meko Žbirka či Marika Gombitová, skúmajú podhubie vzniku jednotlivých piesní aj osudy ich interpretov.

Súčasťou režijno-dramaturgickej koncepcie sú aj rozhovory v zákulisí, príbehy, ktoré sa odohrali mimo televíznych kamier, zásahy z réžie či telefonáty, ktoré tvoria kontrast k veselej a na prvý pohľad dokonalej atmosfére populárneho festivalu. Výsledkom je niečo ako kabaret, ktorého hlavnou postavou je samotný festival Bratislavská lýra.

Festival tanečnej a populárnej piesne Bratislavská lýra založili v roku 1964 hudobník, skladateľ, hudobný redaktor a publicista Pavol Zelenay a dirigent a skladateľ Ján Siváček. Inšpirovali ich hudobné festivaly, ktoré boli v tom čase populárne v Európe, napríklad festival v San Remo, v Sopote či Grand Prix Eurovision. Ich cieľom bolo zvýšiť kvalitu pôvodnej slovenskej hudobnej tvorby a propagovať československú hudbu v očiach verejnosti.

Autor a réžia: Marián Amsler

Obsadenie:

Moderátor/ka – Jarmila, Milan, Izabela, Alena – Ivana Kubáčková

Ján Siváček, Oskar Drechsler, Karel Černocho, Modus, Jožo Ráž, TYS'80, Robo Grigorov – Marián Viskup

Pavol Zelenay, Dežo Hoffmann, Karel Kryl, TYS'80, Ivan Hoffman – Peter Oszlák

Karel Gott, Karol Duchoň, Modus, Vašo Patejdl, TYS'80 – Andrej Remeník

Marta Kubišová, Mirka Brezovská – Nikolett Dékány

Helena Vondráčková, Júlia Hečková – Anna Dysko

Waldemar Matuška, Modus, TYS'80 – Ján Cibula

Eva Pilarová, Marika Gombitová, Modus – Andrea Sabová

Martha Elefteriadu, Súdružka Balážová, Jana Kocianová – Daniela Kuffelová

Tena Elefteriadu, Eva Máziková, Joan Baez – Eva Pavlíková

Súdruh, Modus, Miroslav Žbirka, TYS'80 – Juraj Ďuriš

Vstupenky si môžete zakúpiť na tomto [odkaze](#).

NÁDEJ ZOMIERA POSLEDNÁ

Úsmevná groteska s prvkami kabaretu a čierneho humoru.

11. 5. 2024 o 19:30 | Divadlo Kolowrat

Nádej zomiera posledná | Foto: DAB Nitra

„O nejaký čas, jedného pekného dňa, sa nečakane rozoznejú všetky zvony v krajine. Vela ľudí si to ani nevšimne, pritom toto zvonenie a klinganie ohlásí veľké zmeny! Skutočne, bude to chvíľa, veľká a dávno splatná chvíľa, keď sa skončí tisícročná séria neúspechov.“

Divadelná adaptácia minútových grotesiek známeho maďarského autora Istvána Örkénya reaguje na udalosti posledných mesiacov. V dobe krízy, keď je veľmi ľahké stratiť nádej a radosť, prinášame cez Örkényov absurdný svet posolstvo o tom, že na všetky ťaživé situácie sa dá dívať s humorom a ľahkosťou. Ba dokonca, že prijať život taký, aký je, aj s jeho nevyhnutným koncom, vôbec nemusí byť také desivé, ako sa na prvý pohľad zdá.

István Örkény s jemu vlastným sarkazmom komentuje bežné aj nezmyselné dnešné situácie na zemi. Sprievodcom týmito grotesknými príbehmi je pani Ibolya, ktorá sa prebudila z posmrtného spánku a putuje súčasným svetom. Jej putovanie je prekvapivou a vtipnou konfrontáciou dávneho minulého sveta s absurditou dneška.

Autor: István Örkény

Réžia: Peter Oszlák

Kostýmy: Andrea Madleňáková

Dramaturgia: Hana Launerová

Scéna: Andrea Madleňáková

Dramatizácia: Peter Oszlák – Hana Launerová

Obsadenie: Eva Pavlíková / Kristína Turjanová, Martin Nahálka, Ivana Kubáčková, Nikolett Dékány, Tmáš Turek, Andrej Remeník

Vstupenky nájdete na tomto [odkaze](#).

VIZUÁLNE UMENIE

VÝSTAVA HEROINES: MOJA OSOBNÁ ŽENSKÁ HRDINKA

Súčasná tvorba deviatich slovenských umelkýň v kurátorskej koncepcii Kataríny Báleš Janákovéj.

25. 4. – 31. 5. 2024 | Slovenský inštitút v Prahe, Hyberská 1

Vystavujúce autorky:

Tero Abaffy, Lucia Dovičáková, Jana Farmanová, Svetlana Fialová, Dominika Kováčiková, Silvia Krivošíková, Margaréta Petržalová, Martina Rötlingová, Ivana Šáteková

Heroines:

Moja osobná ženská hrdinka

25. 4. 2024 – 31. 5. 2024

kurátorka výstavy
Katarína Báleš Janáková

vystavujúce autorky
Tero Abaffy, Lucia Dovičáková, Jana Farmanová,
Svetlana Fialová, Silvia Krivošíková,
Dominika Kováčiková, Margaréta Petržalová,
Martina Rötlingová, Ivana Šáteková

Lucia Dovičáková: About last year

V našich životoch nás inšpiruje a fascinuje mnoho žien. Ktorá je však tá, ktorú obdivujete najviac? Kto je pre vás hrdinka, ktorá podľa vás ujde povestnú „míľu navyše“, nezlakne sa života napriek prekážkam a ťažkostiam a je pre vás obdivuhodná? Matka samoziviteľka? Vedkyňa, ktorá vymyslela liek, ktorý zachráni množstvo ľudí? Žena so všetkými nárokmi, ktoré na ňu kladú spoločnosť a svet?

Skupinová výstava *HEROINES* s podtitulom „*Moja osobná ženská hrdinka*“ predstavuje rôzne príbehy osobných hrdiniek vyrozprávané slovenskými výtvarníkmi naprieč viacerými generáciami slovenskej súčasnej maľby.

Každá z výtvarníčok prináša pohľad na svoju osobnú hrdinku, na prototyp ženy, ktorú obdivuje a ktorú vo svojich výtvarných dielach priamo alebo metaforicky zobrazuje. Umelkyne tak pracujú s témami, ktorými si samé prechádzali a s ktorými sa vďaka umeniu a tvorbe vyrovnávajú. Zároveň však príbehy žien rozprávajú tak, aby odrážali životnú skúsenosť každej z nás.

Katarína Báleš Janáková, kurátorka výstavy

Tero Abaffy (*1994, Bratislava), vlastným menom Terézia Sadílková, absolvovala magisterské štúdium na Vysoké škole výtvarných umení v Bratislave. Autorka pomocou odľahčeného, vynaliezavého humoru reaguje na problematiku skutočnej ženskej podstaty, rolových identít či spoločenských statusov a noriem. Ponúka pritom pohľad na svoj osobný komentár, pričom divákovi ponecháva dostatok priestoru na vlastnú interpretáciu. Tero sa nestavia do úlohy sudcu, ale do úlohy aktívneho pozorovateľa. Všeobecné témy inšpirované fenoménom sociálnych médií sú zároveň veľmi osobné a existenciálne sa dotýkajú jej života. Autorka otvára diskusiu s nenápadnou, neverbálnou ľahkosťou. Vytvára tak ideálnu kombináciu vizuálnej príťažlivosti, konceptuálnych zložiek a jemnej zmyselnosti.

Lucia Dovičáková (*1982, Košice) je absolventkou ateliéru súčasnej maľby Rudolfa Sikoru na Fakulte umení v Košiciach. Autorka si za ústrednú tému svojej tvorby zvolila ženu už od svojich začiatkov. Vnútorňú, ale aj vonkajšiu realitu súčasných (prevažne mladých) žien zobrazuje s maximálnou úprimnosťou. Jej ženy sa stretávajú s viacerými životnými rolami a očakávaniami od svojho okolia i od seba samých. Zameriava sa na konfliktný bod, na napätie medzi kontrastnými silami, medzi tým, čo je vnútri, a tým, čo je vonku. Lucia pracuje so symbolistickými, nie surrealistickými výrazovými prostriedkami, hoci sa na prvý pohľad môže zdať, že je surrealistická. V roku 2006 bola finalistkou Ceny Oskára Čepana, v roku 2011 sa stala laureátkou Ceny Tatra Banky pre mladého tvorcu. Niekoľkokrát bola finalistkou výtvarnej ceny Maľba roka na Slovensku. Žije v Košiciach.

Jana Farmanová (*1970, Nitra) je jednou z najvýraznejších predstaviteľiek súčasnej slovenskej figurálnej maľby. Študovala na Škole úžitkového výtvarníctva Josefa Vydru v Bratislave (1985-1989) a maľbu na Vysoké škole výtvarných umení v Bratislave (1989-1996). Stálym motívom v jej tvorbe je dievča, žena so svojím špecifickým citovým svetom. Autorka skúma neuchopiteľnú osobnú ľudskú skúsenosť, ktorú sa snaží v maľbe uchopiť, zviditeľniť a dať jej určitú matériu. Prostredníctvom svojich obrazov vytvára niečo ako osobný denník, zaznamenáva obyčajné okamihy a stavia ich takmer na piedestál ako to najcennejšie, čo nás môže postretnúť. Často zobrazuje členov svojej rodiny, najmä dcéry, ktoré sú jej osobnými hrdinkami pokračujúcimi v rodovej línii. Jana má za sebou množstvo výstav na Slovensku i v zahraničí (napr. v Prahe, Dijone, Londýne, Tennessee). Jej diela sa nachádzajú v galerijných a osobných umeleckých zbierkach na Slovensku i v zahraničí. Žije a tvorí v Nitre.

Svetlana Fialová (*1985, Košice) študovala na Fakulte umení Technickej univerzity v Košiciach (2008), magisterské štúdium absolvovala na Akadémii výtvarných umení v Prahe (2010) pod vedením doc. Vladimíra Skrepla a doktorandské štúdium ukončila na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave (2015) pod vedením prof. Daniela Fischera. V súčasnosti pôsobí ako docentka na Fakulte umení v Košiciach v Ateliéri grafického a experimentálneho dizajnu. V roku 2013 sa stala laureátkou Ceny Jerwood za kresbu, v rokoch 2012,

2015 a 2020 bola finalistkou Ceny VÚB Malba roka, v roku 2011 finalistkou Essl Art Award a Ceny kritiky za mladú malbu a v roku 2016 bola jednou z finalistiek Ceny Nadácie Novum. Absolvovala ročnú stáž v londýnskej Red Gallery a zúčastnila sa rezidencie v Youkobo Art Space v Tokiu (2018-2019). Samostatne vystavovala v Paríži, Viedni, Prahe, Bratislave a Košiciach. V roku 2021 vydala svoju prvú ucelenú monografiu. V súčasnosti žije a tvorí v Košiciach.

Dominika Kováčiková (*1996, Banská Bystrica) absolvovala bakalárske štúdium v Ateliéri grafiky a vizuálnej tvorby na Fakulte výtvarných umení Akadémie umení v Banskej Bystrici. Po bakalárskom štúdiu prešla na malbu v ateliéri Jána Triašku, kde v roku 2023 svoje štúdium úspešne dokončila. Autorka vo svojich olejomalbách zobrazuje figurálne a portrétné (niekedy aj autoportrétné) výjavy, v podobe ktorých rozvíja širokú škálu tém súvisiacich so svetom mladých žien. V minulosti jej hrdinky zažívali problémy s jedlom, vlastným vzhladom, sexualitou či sexuálnym obťažovaním.

Postupne však dospievajú a pozerajú sa na svet s väčším sebavedomím, šíria body positivity a viac sa emancipujú v mužskom svete. Posúvajú sa z pozície obete do pozície sily. V jej diele nechýba nadhľad ani irónia. Dominika vystavuje na Slovensku, ale je veľmi žiadaná predovšetkým v zahraničí. Jej diela sú súčasťou viacerých zbierok doma aj v zahraničí. V roku 2023 Dominika vyhrala prestížnu súťaž súčasnej slovenskej malby – VÚB Malba roka 2023. Autorka žije a tvorí v Banskej Bystrici.

Silvia Krivošíková (*1976, Zvolen) vyštudovala Vysokú školu výtvarných umení v Bratislave (1998-2004, ateliér prof. Vladimíra Popoviča). V roku 2003 študovala v Portugalsku na Faculdade de Belas Artes da Universidade do Porto v Porte. V roku 2008 spoluzaložila súkromnú galériu Kubikgallery v Porte. Vo svojej tvorbe sa zameriava na médium malby, kresby, grafiky a objektu. Jej diela sa tematicky viažu na priestor, formy, tvary, ale aj na prácu s farbou, sú silne prepojené témou, často s osobným charakterom. Silviine obrazy nemožno označiť za čisto figuratívne alebo abstraktné, každé jej dielo prechádza touto polaritou, čerpá z figuratívnej malby aj abstraktných foriem. Jej diela sa nachádzajú vo viacerých zbierkach na Slovensku, v Česku, Rakúsku a ďalších krajinách. Od roku 2011 žije a tvorí vo Viedni.

Margaréta Petržalová (*1993, Trnava) absolvovala 4. Ateliér malby na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave u profesora Ivana Csudaia. Samostatne vystavovala v bratislavských galériách, okrem iného aj v DOT. Contemporary Art Gallery (2022), Kabinet (2021), ATELIER XIII (2020), Temporary Parapet (2018), Flat Gallery (2018) a v Galérii Jána Koniarka v Trnave. Zúčastnila sa niekoľkých skupinových výstav v Gelerii kritiků (Praha), Schemnitz Gallery (Banská Štiavnica) a Gloria's Gallery (New York). Svoju tvorbu prezentovala na viacerých medzinárodných veľtrhoch, napríklad Miart (Miláno), ArtissimaFair (Turín). V roku 2019 bola nominovaná na cenu VÚB Malba roka. V roku 2021 sa stala finalistkou súťaže Strabag Artaward. Žije a tvorí v Smoleniciach.

Martina Rötlingová (*1987, Bratislava) je absolventkou Akadémie umení v Banskej Bystrici v Ateliéri súčasnej malby a od čias štúdia kontinuálne pracuje v médiách grafiky, malby a objektu. Vo svojej tvorbe kriticky hodnotí fenomény súčasného virtuálneho postmediálneho sveta a konfrontuje ho so „statickými“ masmédiami tradičného typu z predchádzajúcich desaťročí. Kombinuje realistické zobrazenie prostredníctvom techník hyperrealizmu a trompe l'oeil s jeho dekonštrukciou v podobe vrásnenia alebo deformácie. Vo svojich najnovších sériách pracuje s obrazmi a analýzami krásy v kontexte dominantných vzorcov mediálnych obrazov. Pokračuje v začatej téme odkazovania na známe obrazy žien z dejín umenia, ktoré dáva do súvislosti s modernými obrazmi príťažlivosti.

V roku 2013 sa stala finalistkou súťaže Malba roka. Vystavovala na Slovensku i v zahraničí (Česká republika, Kolumbia, Francúzsko, Belgicko, Bulharsko, Taliansko a i.). Od roku 2023 žije a tvorí v holandských Antverpách.

Ivana Šáteková (*1985, Bratislava) je absolventkou Vysokej školy výtvarných umení v Bratislave. V roku 2013 bola finalistkou Essl Art Award, v roku 2014 získala Cenu Nadácie Tatra banky. Vo svojej tvorbe využíva malbu a kresbu inšpirovanú komiksami a fotografiami nájdenými v knihách alebo na internete, ale pracuje aj s inými médiami (výšivka, objekt, interaktívna inštalácia). Jej tvorba je charakteristická nekompromisným humorom, iróniou a odstupom, s ktorým sa vyjadruje k aktuálnym spoločenským otázkam. Rada prepája históriu, folklór a ľudové tradície so súčasným svetom, na základe čoho komentuje hlboko zakorenené paradoxy a absurdity v slovenskej spoločnosti. Veľmi často pracuje so stereotypmi súvisiacimi so ženskými rolami v spoločnosti a aktívne proti nim bojuje. Pracuje a žije v Bratislave.

Putovná výstava vznikla z iniciatívy Slovenského inštitútu v Jeruzaleme, ďalej nasledovala do Slovenského inštitútu v Berlíne a jej poslednou zastávkou je Slovenský inštitút v Prahe.

ROBERT TAPPERT: *DIVADLO*

Výstava víťaza 5. ročníku slovenskej súťaže *Bienále divadelnej fotografie* v pražskom Divadle Bez zábradlí.

6. 5. 2024 o 16:00 | Foyer Divadla Bez zábradlí, Jungmannova 31, Praha 1

Divadelný ústav Bratislava uvedie v pražskom Divadle Bez zábradlí výstavu série dokumentárnych fotografií víťaza fotografickej súťaže *Bienále divadelnej fotografie 2022* Roberta Tapperta v kurátorskej koncepcii Michaely Hučko Paštekovéj. Vystavujúci fotograf je zároveň autorom fotografií z inscenácie *Pomlčka*, ktorú uvádzame 9. 5. v pražskom Divadle Archa.

Fotografie Roberta Tapperta kladú do kontrastu zaužívanú a do istej miery schematickú estetiku divadelnej fotografie s autorským výtvarným dokumentom. Je to charakteristické najmä pre jeho dlhoročný projekt *Divadlo*, v ktorom nevytvára vizuálny archív divadelných inscenácií, ale zaujíma ho špecifickosť divadelnej reality.

Napätie fikcie a skutočnosti, ktoré je v nej prítomné, skúma najprv z perspektívy divadla a následne sa zameriava na posun ich vzťahu vo fotografii. Divadlo sa stáva pre Tapperta objektom umeleckého výskumu divadelnej a fotografickej iluzórnosti. Divadelná realita sa tak transformuje na osobitý umelecký materiál.

Robert Tappert je divadelný fotograf a fotoreportér. Študoval divadelnú réžiu na bratislavskej VŠMU a na pražskej DAMU. Vo voľnej tvorbe sa venuje najmä portrétnej a dokumentárnej fotografii s konceptuálnym presahom. Za svoj projekt s názvom #ID, v ktorom dokumentoval poškodené dokumenty a doklady nájdené pri srbsko-maďarskej hranici, získal hlavú cenu súťaže Slovak Press Photo a 1. miesto v kategórii portrét na Czech Press Photo.

Pripravili:

Divadelný ústav Bratislava, Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky, Divadlo Bez zábradlí,
Slovenský inštitút v Prahe

FILM

PREMIETANIE FILMU *CESTA DO NEMOŽNA*

Podujatie, projekcia filmu o Milanovi Rastislavovi Štefánikovi, sa koná pri príležitosti 105. výročia úmrtia významnej slovenskej osobnosti.

6. 5. 2024 o 17:00 | Slovenský inštitút v Prahe, Hybernská 1

V máji uplynie stopäť rokov od tragickej smrti jednej z najvýznamnejších osobností slovenských dejín, štátnika, diplomata, politika, letca, brigádneho generála, astronóma, vedca a vynálezcu Milana Rastislava Štefánika.

Slovenský inštitút v Prahe si jeho pamiatku pripomenie premietaním filmu *Cesta do nemožna*, ktorý netradičným spôsobom rozvíja skutočné udalosti zo života tohto výnimočného Slováka a pretvára ich do imaginatívnej a zábavnej roviny. Úvodné slovo pred premietaním prednesie predseda Spoločnosti generála M. R. Štefánika Ján Kendera.

Prvý slovenský celovečerný trikový film režiséra Nora Držiaka odhaľuje neznáme dobrodružstvá plné drám, emócií a humoru, ako ich zažil a mohol zažiť sám M. R. Štefánik na ceste za vznikom Československej republiky.

Milan Rastislav Štefánik bol prvý Slovak, ktorý podnikol cestu okolo sveta, viac ráz zdolal Mont Blanc, prežil zostrelenie lietadla počas prvej svetovej vojny, bol intelektuálom a národným hrdinom, no tiež milovníkom žien a bonvivánom. To všetko napriek tomu, že pochádzal zo skromných pomerov a potýkal sa s podlomeným zdravím.

Pred sto rokmi jeho sny všetci považovali za utópiu, ale on sa nebál vykročiť do neznáma a nasledovať svoju túžbu po oslobodení vlastného národa napriek všetkým prekážkam. Štefánik zahynul predčasne pri leteckom nešťastí vo veku 38 rokov, no jeho krátky život v mnohých smeroch pripomína dobrodružný román. Film približuje jeho neuveriteľnú životnú cestu, ktorá by mohla byť predobrazom moderného Indiana Jonesa.

Tvorcovia sa rozhodli použiť pre slovenskú kinematografiu netradičnú formu trikového filmu, čo znamená, že hercov nakrúcali na zelenom pozadí a prostredie, rekvizity a celé scény vytvárali v počítači. Tento postup im umožnil plne využiť potenciál filmového obrazu a vytvoriť jedinečný imaginatívny svet. Všetky vizuálne detaily filmu navyše vychádzajú z dobových fotografií, archívov a historických prameňov a dokonca aj časti dialógov sú inšpirované autentickými spomienkami.

Film vznikol v slovensko-českej koprodukcii. 2019, 90 min.

Pripravili:

Slovenský inštitút v Prahe a Spoločnosť Milana Rastislava Štefánika v Prahe.

HUDBA

UNITED ISLANDS

Multižánrový medzinárodný hudobný festival, ktorý sa koná na ostrovoch v historickom centre Prahy.

1. 5. - 4. 5. 2024 | Strelecký ostrov a okolie, Praha

Prvé májové dni budú patriť otvoreniu pražskej festivalovej sezóny oslavami Európy na Streleckom ostrove a v jeho okolí. Česká republika si podujatím s názvom „Zažite Európu“ v rámci projektu *Týždeň Európy* pripomenie dvadsiate výročie od svojho vstupu do Európskej únie. 1. mája 2004 vstúpilo do EÚ desať nových krajín, vrátane Českej republiky a Slovenskej republiky.

Slovensko preto nebude chýbať ani na pražských oslavách v rámci 21. ročníka festivalu *United Islands of Prague*.

United Islands je multižánrový medzinárodný hudobný festival, ktorý sa koná na ostrovoch v historickom centre Prahy už od roku 2004 a každý rok bezplatne predstavuje to najlepšie z tvorby českých začínajúcich umelcov, ale tiež množstvo zaujímavých objavov európskej hudobnej scény.

Tento rok budú v rámci programu bohato zastúpení aj ďalší slovenskí interpreti. Na festivale vystúpia kapely ako Cigánski Diabli či Deti, ale tiež jednotlivci, napríklad Dennyiah, Martin Matys, Dušan Vlk a Vojtik.

Okrem toho festival ponúka nehudobný program, ktorý reflektuje aktuálne spoločenské témy. Tešiť sa môžete na prezentáciu ambasad, hudobné vystúpenia, debaty, workshopy, kino aj výstavy.

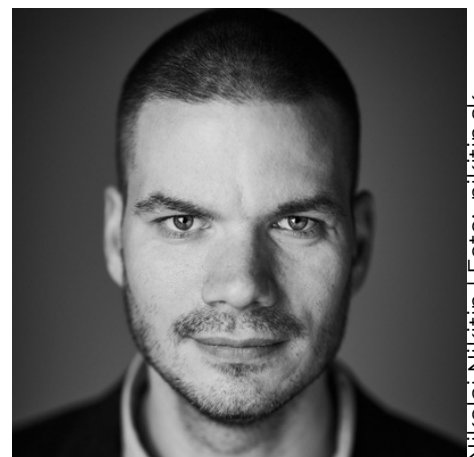
1. 5. 2024 o 16:30 | Strelecký ostrov – druhá scéna Radio 1 stage

Vystúpenie slovenského umelca **Dušana Vlka** v rámci slávnostného otvorenia festivalu.

4. 5. 2024 o 13:00-14:00 | Žofín – 2. stage

Panelová diskusia *Hudobná tvorba v prostredí Európskej únie* s tromi hudobnými expertami a tromi zahraničnými hudobníkmi zmapuje situáciu pred a po vstupe do Eurozóny. Za Slovensko sa jej zúčastní hudobník, pedagóg a redaktor **Nikolaj Nikitin**.

Program festivalu nájdete na tomto [odkaze](#).

Nikolaj Nikitin | Foto: nikitin.sk

KONCERTNÉ VYSTÚPENIE FLAUTISTKY KLÁRY VALENTOVIČOVEJ

Vystúpenie mladej slovenskej flautovej virtuózky pri príležitosti krstu albumu Jaroslava Pelikána.

2. 5. 2024 o 19:30 | Vodárenská veža Letná

Foto: Anička Guthrie - Jaroslav Pelikán a Klárka na premiére Koncertu.

Talentovaná mladá slovenská flautistka navštívi Prahu pri príležitosti krstu CD s názvom *Hledání pravdy/Searching for the truth*, na ktorom interpretuje skladbu *Concerto in D* od českého autora Jaroslava Pelikána.

Okrem vystúpenia Kláry Valentovičovej, ktorá zahrá ukážky z krsteného albumu, sa v rámci večera uskutoční diskusia so skladateľmi Jaroslavom Pelikánom a Jaroslavom Krčkom a dirigentom Zdeňkom Klaudom.

Klára Valentovičová navštevuje Základnú umeleckú školu L. Árvaya v Žiline, kde študuje hru na zobcovú flautu pod pedagogickým vedením Pavla Stillera. V roku 2022 uspela vo finálovom kole medzinárodnej súťaže v klasickej hudbe Virtuózi a stala sa slovenskou virtuózkou roka.

Hrala so Štátnym komorným orchestrom Žilina, Orchestrom opery SND, Jihočeskou Filharmonií, Martinů strings Prague a Budafok orchestra. Spolupracovala s mnohými známymi dirigentmi, napríklad Jaroslavom Pelikánom, Petrom Valentovičom, Rastislavom Štúrom, Adamom Sedlickým, Leošom Svárovským či Adriánom Kokošom.

V apríli 2022 vystúpila Klára Valentovičová s podporou Slovenského inštitútu v Prahe v rámci *Roku slovenského hudobného umenia* na benefičnom koncerte *Flauta jari* v rámci komorného cyklu *Hudba bez hraníc*, kde odpremiérovala skladbu Jaroslava Pelikána v sprievode popredného českého komorného sláčikového orchestra Martinů Strings Prague, pod vedením Jaroslava Šonského.

Viac informácií o jej nadchádzajúcom pražskom koncerte nájdete [tu](#) a [tu](#).

INFORMUJEME A ODPORUČAME

FESTIVAL DVOŘÁK MLADÝM

12. 5. 2024 | Foersterova sieň, fara Kostola sv. Vojtecha, Praha 1

V štyroch dátumoch v máji a v júni sa v Prahe uskutoční Festival Dvořák mladým, ktorý usporadúva Spoločnosť Antonína Dvořáka s cieľom priblížiť odkaz slávneho českého hudobného skladateľa najmladšej generácii.

V nedeľu 12. mája 2024 sa v rámci festivalu predstavia zahraniční laureáti súťaže Antonín Dvořák mladým, medzi ktorými sú aj mladé talenty zo Slovenska. Klára Petrášová a Hubert Závodský zahrajú výber z diel Jana Ladislava Dusíka a Antonína Dvořáka.

Viac o festivale a jeho programe sa dozviete na tomto [odkaze](#).

KNIŽNÉ NOVINKY

KVET NGUYEN: VŠETKO, ČO NÁS SPÁJA

N PRESS, BRATISLAVA 2024

Kvet, celým menom Hoa Nguyễn Thj, sa narodila na Slovensku, má slovenské občianstvo, plnohodnotne tam žije, podieľa sa na veciach verejných, premýšľa po slovensky a svoju budúcnosť vidí na Slovensku, no celý život musí svoju pozíciu obhajovať.

Jej príbeh je príbehom mnohých dievčat, chlapcov, žien i mužov, ktorí na Slovensko prišli z rôznych dôvodov – ako ekonomickí migranti, vojnoví utečenci, kvôli rodine či štúdiu. V knihe *Všetko, čo nás spája* otvorene hovorí o živote v uzavretej komunite, o hľadaní identity medzi dvoma tak veľmi odlišnými kultúrami, o jedle a zvykoch, o rasizme aj priateľstve.

ROBERT BEUTELHAUSER: AKO SA (NE)BUDUJE SEN

SLOVART, BRATISLAVA 2024

Ďalšia časť z edície detských príručiek približuje udalosti na území Slovenska v druhej polovici 20. storočia, v rokoch 1945 – 1990.

Keď sa v roku 1945 skončila vojna, celý svet bol presvedčený, že ľudstvo sa počas šiestich rokov veľmi veľa naučilo a nastáva obdobie, keď sa štáty budú rešpektovať, politici budú konflikty riešiť dohodami a ľudia budú k sebe lepší. Aká bola realita?

Vojaci sa ešte nestačili ani vrátiť domov a politici už rozdelil svet na dva tábory – socialistický a kapitalistický, medzi ktorými sa začala takzvaná studená vojna. Vojna síce bez bojových frontov, no plná nenávisťi, hrozieb a strachu...

OSOBNOSTI

MILAN RASTISLAV ŠTEFÁNIK (21. júl 1880, Košariská – 4. máj 1919, Ivanka pri Dunaji)

Slovenský štátnik a spoluzakladateľ Československa

M. R. Štefánik | Foto: Wikimedia Commons

4. mája 2024 uplynie 105 rokov od tragickej smrti Milana Rastislava Štefánika, ktorého meno je späté so vznikom samostatného Československa. Milan Rastislav Štefánik bol slovenský štátnik, diplomat, politik, organizátor, vojenský letec, brigádny generál ozbrojených síl Francúzska, astronóm, fotograf, vedec a vynálezca.

Narodil sa v Košariskách v mnohodesetnej rodine evanjelického farára, oduševneného slovenského národovca a vzdelanca Pavla Štefánika a jeho manželky Albertíny rodenej Jurenkovej. Vyrastal síce v biednom prostredí, napriek tomu bol však obklopený bohatou otcovou knižnicou, vrátane slovenských kníh a časopisov, čo na neho malo zásadný vplyv.

Zmaturoval s vyznamenaním a potom sa rozhodol odísť do Prahy študovať odbor stavebné inžinierstvo. V Prahe pôsobil akademický spolok Detvan, v marci 1898 sa Štefánik stal jeho tajomníkom. Na jeseň 1900 Štefánik opustil techniku a zapísal sa na odbory astronómia a fyzika.

Počas letného semestra roku 1902 odišiel nakrátko študovať do Zürichu. Po návrate do Prahy sa opäť prihlásil do Detvana a na valnom zhromaždení ho zvolili za predsedu. Štúdiá v Prahe skončil v roku 1904 ako promovovaný doktor filozofie.

Po štúdiách odišiel do Paríža, kde pracoval ako asistent u astrofyzika Julesa Janssena, riaditeľa observatória v Meudone. Ako priekopník v metódach na výskum Slnka obdržal v roku 1907 za svoje vedecké práce cenu Julesa Janssena, najvyššie ocenenie Francúzskej astronomickej spoločnosti.

V júli roku 1912 získal francúzske štátne občianstvo. Po vypuknutí 1. svetovej vojny nastúpil do vojenskej leteckej školy v Chartres. Stal sa vojnovým pilotom, leteckým dôstojníkom. Zaslúžil sa o formovanie československého zahraničného odboja.

Úzko spolupracoval s T. G. Masarykom a E. Benešom na vytvorení spoločného československého štátu. Zohral dôležitú úlohu pri organizovaní československých légií a sprostredkovaní kontaktov s francúzskymi štátnymi funkcionármi. O. i. bol osobným priateľom maršála Ferdinanda Focha, poznal sa aj s vtedajším francúzskym prezidentom Raymondom Poincaré, pretože bol osobným priateľom jeho brata. Roky 1915–1919 predstavujú obdobie úspešnej a intenzívnej diplomatickej a vojenskej činnosti M. R. Štefánika, kedy zastával diplomatické funkcie, cestoval, organizoval, pripravoval novú slobodu i samostatnosť.

Spolu s T. G. Masarykom a E. Benešom sa výrazne zaslúžil o vznik spoločného štátu Čechov a Slovákov – medzivojnovnej Československej republiky. Dňa 18. októbra 1918 podpísal v Paríži Prehlásenie nezávislosti československého národa. Stal sa prvým ministrom vojny ČSR.

Za jeho aktivity v službách francúzskej diplomacie a armády dostal najvyššie vládne francúzske vyznamenanie Rád Čestnej légie (r. 1914 – Rytier, r. 1917 – Dôstojník, r. 1919 – Komandér) a bola mu udelená hodnosť generála letectva francúzskej armády.

Na jeho počesť bolo pomenované štátne vyznamenanie Slovenskej republiky – Kríž Milana Rastislava Štefánika, ako aj medzinárodné letisko v Bratislave, akadémia ozbrojených síl SR, železničná trať, ústav, či veľké množstvo ulíc, námestí, škôl atď.

Slovenský inštitút v Prahe zdobí na jeho priečelí citát od jednej z najvýznamnejších osobností československých a slovenských dejín:

„VERÍM VO VÝVOJ VEDY, UMENIA A KULTÚRY, A PRETO VO VÝVOJ VŠETKÉHO, ČO JE ŠLACHETNÉ A SPOLOČENSTVU PROSPEŠNÉ.“

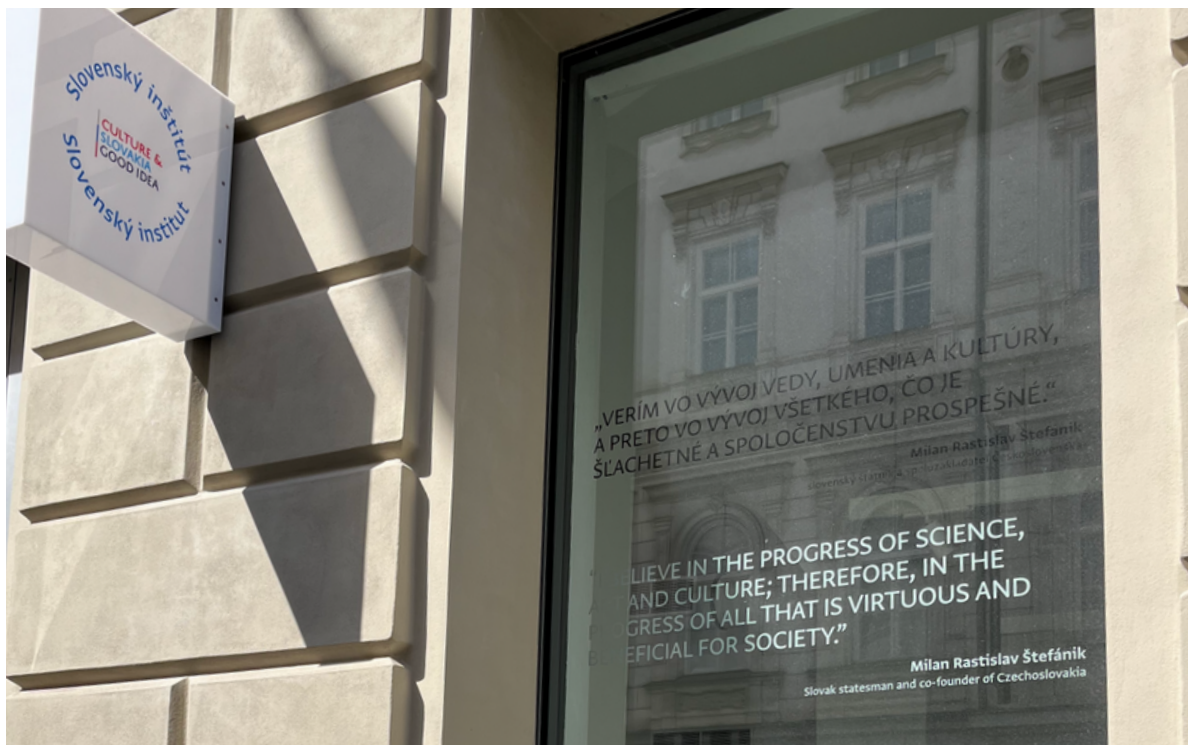

Foto: Slovenský inštitút v Prahe na Hyberskej 1

PAVOL HOROV

(25. máj 1914, Bánovce nad Ondavou – 29. september 1975, Bratislava)

Básnik a prekladateľ

Narodil sa v Bánovciach nad Ondavou, kde získaval aj základné vzdelanie. Gymnázium absolvoval v Michalovciach a v štúdiu pokračoval na učiteľskej akadémii v Bratislave, kde získal kvalifikáciu na vyučovanie slovenčiny, dejepisu a geografie. Do roku 1944 pôsobil ako učiteľ.

Po oslobodení bol o.i. aj riaditeľom Slovenského rozhlasu v Košiciach. Od roku 1951 žil v Bratislave, kde bol v rokoch 1951–1952 šéfredaktorom vydavateľstva Slovenský spisovateľ, v rokoch 1952–1954 tajomníkom Zväzu slovenských spisovateľov. Potom pôsobil ako riaditeľ vydavateľstva Slovenský spisovateľ a v rokoch 1963–1964 bol pracovníkom Slovenského ústredia knižnej kultúry. Od roku 1964 sa venoval len literárnej tvorbe.

Pavol Horov | Foto: Wikimedia commons

Vo svojej tvorbe nadviazal na tradíciu modernej slovenskej poézie reprezentovanej Ivanom Kraskom a Lacom Novomeským, avšak jeho tvorba bola blízka nadrealizmu, keďže prijal aj niektoré postupy nadrealistickej tvorby. Jeho básne obsahujú prírodné motívy - ústredným motívom jeho poézie je domov, konkrétne priestor Zemplína a východoslovenských rovín, ale aj protesty proti vojne a fašistickej agresii. Dôvodom protivojnovej tematiky jeho diel bolo aj to, že na srbskom fronte mu zahynul otec iba pár mesiacov po jeho narodení. Na vyjadrenie kritického postoja k vojne použil symboliku siahajúcu až do gréckej mytológie. Antické a biblické výrazy mu slúžili na zdôraznenie symbolickej a mýtickej roviny jeho básnickej výpovede, ktorá mala výrazne humanistický ráz. V období budovania socializmu stvárňoval aj vnútorný svet človeka, jeho žiaľ a radosti, pričom sa nevyhol tvorbe socialisticky angažovanej poézie.

Snažil sa písať aj prózu. Počas vojnových rokov napísal román zo súčasnosti. Dve jeho kapitoly vyšli v Slovenských pohľadoch. Majú črty jeho kritického prístupu k spoločensko-psychologickej realite. Okrem toho napísal niekoľko fejtónov pre rozhlas i rad článkov pre tlač, v ktorých uplatnil svoje poetické skúsenosti.

Okrem vlastnej tvorby sa venoval i prekladom z poľskej, perzskej, ruskej a bulharskej poézie. Za svoje dielo získal v roku 1964 titul Zaslúžilý umelec, v roku 1973 Národný umelec. V roku 1974 mu bola udelená Národná cena Slovenskej republiky. Vyšli o ňom dve monografie, a to Básnické dielo Pavla Horova (1964) a Pavol Horov – ponorný básnik (1990).

LADISLAV CHUDÍK (27. máj 1924, Hronec – 29. jún 2015, Bratislava)

Herec a divadelný pedagóg

L. Chudík | Foto: Wikimedia commons

V máji tohto roka uplynie 100 rokov od narodenia velikána slovenskej kultúry, mnohokrát oceneného a uznávaného divadelného, televízneho a rozhlasového herca, excelentného recitátora, pedagóga, bývalého ministra kultúry Slovenskej republiky a v neposlednom rade výnimočného človeka Ladislava Chudíka.

Ladislav Chudík sa narodil 27. mája 1924 v obci Hronec neďaleko Brezna. Klasické vzdelanie získal na gymnáziu v Kremnici, kde hrával ochotnícke divadlo. V rokoch 1943-1945 študoval na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Od roku 1944 súčasne navštevoval dramatické oddelenie Konzervatória v Bratislave, štúdium ukončil v roku 1947.

Svoje herecké umenie začal rozvíjať v roku 1944 na doskách činohry Slovenského národného divadla v Bratislave. O dva roky neskôr sa nakrátko stal členom činohry bratislavskej Novej scény, aby sa v roku 1951 vrátil do SND, kde v rokoch 1963-1966 pôsobil aj ako šéf činohry. V roku 1968 emigroval do Viedne, no po troch mesiacoch sa vrátil späť do vlasti.

Na doskách SND stvárnil významné postavy v hrách ako *Macbeth*, *Herodes a Herodias*, *Henrich IV.*, *Biela nemoc*, *Diplomat*, *Bačova žena* či *Hamlet*. Ako najstarší člen činohry si zahral v mimoriadne úspešnom predstavení *Tančiareň*. Vo filme sa začal Ladislav Chudík objavovať v druhej polovici 60. rokov. Medzi jeho prvé filmy patria najmä diela Paľa Bielika, napríklad *Varúj...!* (1946), *Vlčie diery* (1948), *Priehrada* (1950) či *Lazy sa pohli* (1952). Prvú hlavnú úlohu mu Bielik zveril vo filme *Kapitán Dabač* (1959).

Veľmi bohatá je aj Chudíkova televízna a rozhlasová tvorba. Zahral si v mnohých televíznych filmoch a inscenáciách, ale aj v seriáloch, spomedzi ktorých možno spomenúť tituly *Vivat Beňovský*, či *Straty a nálezy*. Z jeho takmer stopäťdesiatich hereckých úloh patrí k najúspešnejším postava primára Sovu v seriáli *Nemocnice na kraji mesta*. Okrem iného bol tiež neoddeliteľnou súčasťou *Nedelných chvíľok poézie*. V rozhlase vytvoril rad hereckých postáv a účinkoval aj ako recitátor a čítač.

Stal sa uznávaným a veľmi populárnym hercom na Slovensku aj v Česku, jeho tvorba predstavuje vrchol moderného slovenského herectva. Vynikal schopnosťou vykresliť popri vonkajšom aj vnútorný portrét postavy a detailne ovládal javiskovú reč. Venoval sa tiež pedagogickej činnosti, dlhé roky učil na bratislavskom Konzervatóriu a na Vysoké škole múzických umení v Bratislave. Okrem toho sa tiež angažoval v politike a po revolúcii sa nakrátko stal ministrom kultúry.

V roku 1999 sa Ladislav Chudík stal prvým držiteľom Ceny Jozefa Kronera za celoživotné dielo, v roku 1998 mu prezident Michal Kováč udelil štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra I. triedy. Je nositeľom českej medaily Za zásluhy a laureátom Krištáľového krídla za rok 2002 v oblasti divadla a audiovizuálneho umenia.

CENY MARKA RAVENHILLA: DIVADLO NA PERÓNE – MY, ĽUD!

6. 6. 2024 o 20:00 | Vila Štvanice

Cena Marka Ravenhilla za najlepšiu českú inscenáciu súčasného textu je cena pre české divadlá za počin v inscenovaní súčasnej dramatiky, ktorú udeľuje ju nezávislá osemčlenná porota od roku 2010.

Súčasťou tohto ročníku udeľovania ceny bude aj hostovanie slovenského nezávislého Divadla Na Peróne, ktoré v rámci slávnostného večera uvedie inscenáciu *My, ľud!* v réžii Jany Wernerovej a Petra Kočiša. Viac informácií nájdete na tomto [odkaze](#).

FESTIVAL AMBASÁD

8. 6. 2024, 8:00-20:00 | Trhy na Kulaťáku

Festival ambasád je najväčší medzinárodný street food festival v réžii ambasád, honorárnych konzulátov a hospodárskych komôr. Na stánkoch jednotlivých krajín budú pripravené originálne tradičné pokrmy, ktoré sú charakteristické pre jednotlivé krajiny.

VÝSTAVA POZRI, PREŠPOROK!

12. 6. – 12. 9. 2024, vernisáž 12. 6. o 18:00 | Slovenský inštitút v Prahe, Hybernská 1

Výstava v kurátorskej koncepcii Lucie Almášiovej a Patrície Ballx z Galérie mesta Bratislava predstavuje rôzne spôsoby zobrazovania mesta Prešporok – dnešnej Bratislavy v dielach umelcov stredoeurópskeho okruhu. Diela sprevádzajú diváka od grafických vedút, kresieb, akvarelov a olejomalieb až po fotografiu, od prvých zobrazení v roku 1563 až po rok 1918.

FOKUS NA SÚČASNÚ SLOVENSKÚ LITERATÚRU – JANA BODNÁROVÁ:

PATCHWORK V BIELEJ

19. 6. 2024 o 19:00 | 1. Podzemní antikvariát, Hybernská 22

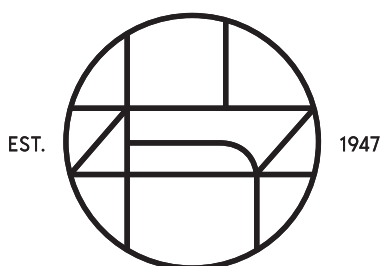
V júni v rámci celoročného cyklu literárnych debát v spolupráci so Slovenským literárnym centrom navštívi Prahu spisovateľka, kunsthistorička a vydavateľka Jana Bodnárová. Spolu s pedagógom a redaktorom Jakubom Pavlovským autorka predstaví svoju prozaickú zbierku *Patchwork v bielej*, za ktorú bola minulý rok nominovaná na cenu Anasoft litera.

Slovenský inštitút Praha
Hyberná 1
110 00 Praha 1, Česká republika
www.slovenskyinstitut.cz
Tel: +420 721 466 298
E-mail: si.prague@mzv.sk

Sponzorom Slovenského inštitútu v roku 2024 je:

JAVORINA

Zmena programu vyhradená.
Zodpovedná redaktorka: Ľubica Krénová.

Účastou na podujatiach Slovenského inštitútu v Prahe dávate súhlas so spracovaním osobných údajov.
Vaše osobné údaje nebudú poskytnuté tretím stranám na ďalšie spracovanie bez vášho vedomia.